

.....*Міністерство освіти і науки України*

*Державний вищий навчальний заклад
“Київський Національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана”*

Криворізький економічний інститут

**В. С. Котковський, С. І. Головка,
О. В. Неізнана, К. В. Мстоян**

БАНКІВСЬКИЙ НАГЛЯД

Навчальний посібник

!!!!

4/" " . "стереотипне

**“Магнолія 2006”
Львів – 2020**

УДК 336.71.078.3(075.8)

Б 26

Відтворення цієї книги або будь-якої її частини заборонено без письмової згоди видавництва. Будь-які спроби порушення авторських прав переслідуватимуться у судовому порядку.

Гриф надано Міністерством освіти і науки України

Рецензенти:

Бритченко І. Г. – д-р екон. наук, проф., Академік Академії економічних наук України (Укоопспілка ВНЗ “Полтавський університет економіки і торгівлі”);

Сало І. В. – д-р екон. наук, проф. (ДВНЗ “Українська академія банківської справи НБУ”);

Шевцова О. Й. – д-р екон. наук, проф. (Дніпропетровський Національний університет імені Олеся Гончара).

Котковський В. С., Головка С. І., Неізвестна О. В., Мстоян К. В.

Б 26

Банківський нагляд : Навч. посіб. — 2-ге вид., стереотипне — Львів : “Магнолія 2006”, 2020. — 314 с.

ISBN 978-617-574-027-9

“Магнолія 2006”

Навчальний посібник за своєю структурою охоплює всі елементи учбового циклу. Основною частиною є теоретичний матеріал, який розкриває цілісну систему побудови банківського нагляду в Україні. У посібнику у комплексі розглядаються питання організації і методики здійснення вступного контролю, дистанційного нагляду та регулювання за діяльністю банків в Україні, процес організації виїзного інспектування банківських установ. Значна увага приділена питанню визначення рейтингової оцінки банківської установи, роботі з проблемними банками.

У навчальному посібнику розкрито порядок застосування заходів впливу до банківських установ з боку Національного банку за порушення банківського законодавства, визначені основні напрямки розвитку та удосконалювання нагляду і регулювання банківської діяльності в Україні. Особливо розглядаються особливості діяльності наглядових органів у різних країнах світу. Посібник розкриває ключові терміни, висвітлює питання для самоконтролю, забезпечений практикумом та тестовими завданнями.

Навчальний посібник розрахований на студентів вищих навчальних закладів економічного спрямування, аспірантів, викладачів, спеціалістів банківської системи.

© Котковський В. С., Головка С. І.,
Неізвестна О. В., Мстоян К. В., 2020
© “Магнолія 2006”, 2020

ISBN 978-617-574-027-9

ЗМІСТ

ВСТУП	7
РОЗДІЛ 1. СИСТЕМА БАНКІВСЬКОГО РЕГУЛЮВАННЯ І НАГЛЯДУ В УКРАЇНІ	10
1.1. Природа банківського нагляду та регулювання, необхідність їх здійснення	10
1.2. Система банківського нагляду та регулювання в Україні, її мета й завдання	15
1.3. Принципи та інструменти банківського нагляду	21
1.4. Характеристика Базельських принципів ефективного банківського нагляду	29
<i>Ключові терміни</i>	34
<i>Питання для самоконтролю</i>	34
<i>Тестові завдання</i>	35
РОЗДІЛ 2. СВІТОВИЙ ДОСВІД БАНКІВСЬКОГО РЕГУЛЮВАННЯ І НАГЛЯДУ	37
2.1. Основи організації банківського регулювання та нагляду в зарубіжних країнах	37
2.2. Особливості функціонування систем банківського регулювання та нагляду в країнах з ринковою економікою	41
2.2.1. Регулювання банківської діяльності в США	41
2.2.2. Система банківського нагляду Великобританії	44
2.2.3. Банківське регулювання та нагляд в Німеччині.....	45
2.2.4. Система банківського регулювання та нагляду Франції.....	48
2.3. Банківське регулювання та нагляд в Росії.....	51
<i>Ключові терміни</i>	58
<i>Питання для самоконтролю</i>	58
<i>Тестові завдання</i>	59
<i>Практикум</i>	61

**РОЗДІЛ 3. ОРГАНІЗАЦІЯ ВСТУПНОГО КОНТРОЛЮ
ЗА ДІЯЛЬНІСТЮ БАНКІВ В УКРАЇНІ..... 62**

3.1. Зміст, нормативна база і вимоги проведення
вступного контролю 62

3.2. Державна реєстрація банків, відкриття їх філій,
представництв, відділень 63

3.3. Порядок відкриття філій і представництв банків..... 75

3.4. Ліцензування банківської діяльності..... 83

Ключові терміни 94

Питання для самоконтролю 94

Тестові завдання 95

Практикум 96

**РОЗДІЛ 4. ОРГАНІЗАЦІЯ БЕЗВИЇЗНОГО НАГЛЯДУ,
РЕГУЛЮВАННЯ ТА АНАЛІЗУ ДІЯЛЬНОСТІ
БАНКІВ УКРАЇНИ 103**

4.1. Зміст, мета і нормативна база проведення
попереднього контролю 103

4.2. Встановлення НБУ обов'язкових економічних
нормативів та контроль за їх дотриманням
комерційними банками..... 105

4.3. Аудит у системі регулювання і контролю за
діяльністю банків 119

4.4. Аналіз діяльності банків України..... 125

4.5. Заходи впливу за порушення банківського
законодавства 130

Ключові терміни 133

Питання для самоконтролю 133

Тестові завдання 134

Практикум 136

**РОЗДІЛ 5. ІНСПЕКТУВАННЯ БАНКІВСЬКИХ УСТАНОВ
В УКРАЇНІ..... 137**

5.1. Зміст, мета і нормативна база проведення
поточного контролю 137

5.2. Планування інспекційних перевірок 139

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

КОТКОВСЬКИЙ Володимир Станіславович
ГОЛОВКО Сергій Іванович
НЕІЗВЕСТНА Олена Володимирівна
МСТОЯН Катерина Вікторівна

БАНКІВСЬКИЙ НАГЛЯД

Навчальний посібник

2-ге вид., стереотипне

Керівник видавничого проекту *В. М. Піча*

Формат 60 × 84/16. Папір офсетний. Гарнітура Таймс Нью Роман.
Умовн. друк. арк. 18.25.

ПП “Магнолія 2006”

м. Львів-53, 79053, Україна, тел.+380503701957

e-mail: magnol06@ukr.net

Свідоцтво про внесення суб’єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів
видавничої продукції: серія ДК № 2534 від 21.06.2006 року, видане
Державним комітетом інформаційної політики, телебачення та
радіомовлення України

Надруковано у друкарні видавництва “Магнолія 2006”